

Programa IniDoc: Iniciació a la Docència per a investigadors novells

INTRODUCCIÓ

Al Claustre monogràfic per debatre sobre la conveniència de repensar l'experiència d'aprenentatge a la UPC, celebrat en dues sessions el mes d'octubre de 2022, es van poder observar dades sobre la valoració molt positiva que els estudiants de grau i màster feien per aquelles activitats impartides per doctorands i per personal investigador.

D'altra banda, alguns dels investigadors de la UPC poden tenir intenció de fer carrera acadèmica a la institució, incorporant-se en el futur, en alguns dels seus cossos docents i, per tant, poden tenir interès en formar-se com a tals.

OBJECTIUS DEL PROGRAMA

1. Proporcionar un nivell bàsic de les competències docents necessàries en l'educació superior entre els nostres investigadors novells, com un complement que pot contribuir positivament al seu desenvolupament professional i a la generació de vocacions docents.
2. Generar instruments institucionals que facilitin l'assoliment dels objectius que persegueix el projecte Galàxia Aprenentatge, en particular enriquir la formació a la docència de grau i màster d'investigadors novells.

CARACTERÍSTIQUES PRINCIPALS

Programa de formació docent

L'objectiu general del programa és que els participants puguin adquirir coneixements i habilitats bàsiques en docència universitària, així com reflexionar sobre com abordar els principals reptes en l'educació superior. El nucli del programa seran les pràctiques docents mentoritzades, que s'acompanyaran amb una sèrie de seminaris que proporcionaran les bases teòriques i metodològiques per iniciar-se en una docència actualitzada i innovadora. El programa tindrà una durada de 1 o 2 anys.

Al finalitzar el programa, les i els participants hauran desenvolupat les habilitats de:

- Identificar els principis bàsics de l'aprenentatge i la seva aplicació a l'aula
- Determinar les característiques dels models d'aprenentatge actius i centrats en l'alumne
- Planificar activitats d'aprenentatge, projectes i plans docents
- Aplicar diferents metodologies d'aprenentatge
- Contrastar diferents mètodes i instruments d'avaluació dels aprenentatges
- Formular propostes d'innovació en educació superior

Les activitats del programa de formació docent seran les següents:

- A. Seminaris presencials i online de formació en conceptes i metodologies bàsiques docents, impartits per l'ICE (9 hores distribuïdes durant el primer curs)
- B. Impartir classes teòriques o pràctiques en l'assignatura o assignatures, que determini el mentor o mentora.
- C. Tutories amb els estudiants als quals s'ha impartit docència per resoldre dubtes.
- D. Altres activitats especificades pel mentor o mentora: assistència a conferències, preparació de materials docents, supervisió i correcció d'exàmens i treballs, observació de tutories personals, etc.

La dedicació de les pràctiques docents del programa formatiu haurà de ser de 30 hores anuals.

Les pràctiques docents s'acordaran entre els mentors acadèmics i els investigadors novells abans d'iniciar el programa.

La participació dels estudiants de doctorat en activitats de docència no pot implicar responsabilitat o coordinació sobre assignatures, ni la participació en tribunals de treballs de fi d'estudi o la signatura d'actes d'avaluació.

La informació més detallada del Programa es pot trobar a l'annex 1.

Mentoria acadèmica

Els mentors acadèmics seran professors/es de la UPC amb experiència docent que supervisaran les pràctiques docents dels joves investigadors, amb el rol de "Col·laborador acadèmic".

Aquesta persona:

- Serà la responsable de les pràctiques docents dels joves investigadors. Aquestes es desenvoluparan en l'assignatura o assignatures que imparteix el seu mentor/a.
- Orientarà al col·laborador acadèmic en la preparació i l'execució de les seves pràctiques docents, com a part de la supervisió del seu pla formatiu.
- Acompanyarà els col·laboradors acadèmics en les seves pràctiques docents, els guiarà professionalment i promourà l'esperit innovador en la docència.
- Haurà d'assegurar que el col·laborador acadèmic sigui competent per impartir els continguts docents i que aquest accepta la planificació de les activitats docents i s'hi compromet.
- Elaborarà un breu informe d'avaluació al final de cada curs

La participació d'investigadors novells en tasques docents tindrà impacte en els encàrrecs departamentals quan el seu contracte reculli que han de fer docència. En els altres casos no tindrà cap impacte en la capacitat dels mentors acadèmics per assumir els seus encàrrecs docents; és a dir, no conduirà a cap canvi en l'encàrrec a nivell departamental.

Els mentors rebran un certificat de l'ICE que reconeixerà la seva dedicació i que computarà per l'acreditació de mèrits docents a la UPC, d'acord amb el que s'estableixi a la normativa d'aquest procés.

Cada mentor acadèmic podrà mentoritzar simultàniament com a màxim dos col·laboradors acadèmics.

Participació en el programa Inidoc

Els investigadors novells que participin en el programa de formació docent:

- Ho faran com a part del seu pla de formació personal i, en el cas dels estudiants de doctorat, es reflectirà al document d'activitats del doctorand (DAD).
- Es comprometen a participar en la totalitat dels seminaris de formació docent organitzats per l'ICE.
- Sota la supervisió de la persona que desenvolupi la mentoria acadèmica, els participants desenvoluparan les activitats pràctiques de la seva formació d'acord amb la dedicació prevista i els objectius del programa de formació docent.
- Elaboraran un informe breu de les seves activitats de formació i amb la valoració de la satisfacció per la participació en el programa i sobre la mentoria acadèmica rebuda.
- La superació de les activitats del programa serà reconeguda amb un "Certificat de formació en competències docents (Col·laborador Acadèmic)" expedit per l'ICE, en el que s'especificarà les hores de docència impartides.

AVALUACIÓ DELS PARTICIPANTS

Els participants seran avaluats a través d'un portafoli docent. Aquest inclourà evidències sobre les tasques docents desenvolupades durant el programa, un informe de reflexió de l'alumne sobre la seva experiència al final del primer any i al final del segon, i un breu informe del mentor.

L'equip de coordinació del programa avaluarà el rendiment de l'alumne amb la informació anterior.

SEGUIMENT I AVALUACIÓ DEL PROGRAMA

El Programa de Formació Docent per a investigadors novells serà avaluat cada curs acadèmic per part d'una comissió que estarà presidida pel vicerector o vicerectora amb responsabilitat sobre l'ICE i que comptarà amb la participació de representants de l'Escola de Doctorat i de l'ICE.

Els aspectes que seran objecte de valoració seran:

- La participació en el programa
- La satisfacció dels participants en el programa
- La satisfacció de les persones que realitzin la mentoria acadèmica
- La satisfacció dels estudiants que han rebut la docència, enquestes docents

Annex I. Programa de formació docent

Seminaris de formació en docència universitària

Títol	Resum
De l'evidència científica a l'aula: disseny de pràctiques docents fonamentades	Es presentaran i discutiran les principals teories i evidències sobre com les persones aprenen amb l'objectiu d'aprendre a dissenyar pràctiques docents fonamentades
Metodologies d'aprenentatge actiu i participatiu per a desenvolupar competències	Partint de les idees clau del primer seminari, s'analitzaran diferents tipus de metodologies docents actives i centrades en l'alumne que es poden utilitzar a la docència universitària, com ara l'aprenentatge basat en problemes i en projectes, la <i>flipped classroom</i> , l'aprenentatge col·laboratiu, la gamificació, entre d'altres.
Planificació docent: estratègies per a definir objectius, dissenyar activitats, classes i assignatures	Considerant les tendències actuals d'innovació docent en educació superior, es proporcionaran eines per a dissenyar diferents tipus d'activitats formatives, des d'una activitat d'aprenentatge, a una unitat didàctica o una assignatura completa. S'acompanyarà als participants en el disseny d'alguna de les seves pràctiques docents.
Avaluació dels aprenentatges	L'avaluació és un dels aspectes que més determina com els estudiants aprenen, per això és important fer una reflexió profunda sobre quin ús en fem. En el seminari, es discutirà la finalitat de l'avaluació i s'analitzaran diferents models i instruments que siguin útils per aprendre, desenvolupar competències i millorar la tasca com a docents
Educació per la sostenibilitat	Les universitats han assumit el compromís d'afavorir el desplegament dels Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS) de l'agenda 2030 i calen eines per introduir-los a la docència. En aquest seminari s'introduiran algunes metodologies docents per promoure el desenvolupament de les competències clau per la sostenibilitat a través dels ODS.
Recerca i reflexió sobre la pràctica docent	Partint de les experiències docents dels participants, es proporcionaran eines pel seu anàlisi i possibles millores. S'introduirà el model de "Scholarship of Teaching and Learning" de recerca i reflexió sobre l'activitat docent com a una via pel desenvolupament professional docent.

Calendari d'activitats

	Curs 1												Curs 2											
	S	O	N	D	G	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	G	F	M	A	M	J	J	A
Sessions de formació	●					●						●												●
Pràctiques docents																								
Portafoli docent																								

Els cursos 1 i 2 es representen de Setembre a Juliol, d'acord amb l'inici i el final del Programa